

Kraków, 02.07.2024

Uniwersytet Papieski Jana Pawła II w Krakowie

Dyscyplina: nauki socjologiczne

Promotor: dr hab. Stanisław Sorys, prof. UPJPII

Rozprawa doktorska: „Funkcjonowanie i uwarunkowania działalności organizacji polonijnych w Petersburgu”

mgr Alina Bortkevich

STRESZCZENIE

Niniejsza dysertacja jest poświęcona tematyce organizacji polonijnych w Petersburgu. Jej tematem jest „Funkcjonowanie i uwarunkowania działalności organizacji polonijnych w Petersburgu”. Podstawowym celem badawczym niniejszej pracy jest próba określenia zakresu realizacji funkcji organizacji polonijnych w Petersburgu wynikających z ich statutów, a także próba określenia zakresu oddziaływania czynników determinujących rozwój tych organizacji. Praca ma również cel praktyczny, którym jest zidentyfikowane problematycznych sfer działalności petersburskich organizacji polonijnych i – na tej podstawie – określenie potrzeb tych organizacji w obszarze wsparcia ich działalności ze strony kraju pochodzenia.

Dla osiągnięcia postawionych celów zostały przeprowadzone badania składające się z czterech etapów. W ich ramach zostały wykorzystane następujące metody: analiza danych zastanych oraz badanie dokumentów, indywidualne wywiady pogłębione, zogniskowany wywiad grupowy, wywiady eksperckie. Poprzez przeprowadzone badania został zebrany materiał pozwalający na uzyskanie odpowiedzi na postawione pytania badawcze i osiągnięcie przyjętych celów.

W wyniku kwerendy literatury przedmiotu i przeprowadzonych badań własnych powstała niniejsza dysertacja, która składa się z czterech rozdziałów, wstępu oraz zakończenia. Pierwsze dwa rozdziały stanowią część teoretyczną niniejszej pracy, natomiast pozostałe dwa – empiryczną.

Pierwszy rozdział jest poświęcony genezie pojęcia mniejszości narodowych. Celem rozdziału jest rozpatrzenie kwestii kluczowych dla niniejszych badań z perspektywy teoretycznej. W jego ramach opisane są zagadnienia, które dotyczą: pojęcia narodu,

mniejszości narodowej i mniejszości etnicznej, tożsamości narodowej i jej determinant, a także organizacji mniejszości narodowych i determinant ich rozwoju.

Drugi rozdział służy zarysowaniu obrazu petersburskiej Polonii – z perspektywy historycznej oraz współczesnej. W ramach perspektywy historycznej rozpatrzone są kwestie: powodów osiedlenia się Polaków w Petersburgu, ich wkładu w życie miasta, organizacji polskich i ich roli w procesie integracji petersburskiej Polonii, a także roli Kościoła rzymskokatolickiego w tym procesie. W ramach zarysowania perspektywy współczesnej jest opisana sytuacja społeczno-demograficzna polskiej mniejszości narodowej w Petersburgu, a także zagadnienie organizacji polonijnych działających w tym mieście.

Trzeci rozdział prezentuje założenia metodologiczne badań własnych. W rozdziale przedstawione są zarówno zagadnienia teoretyczne w zakresie prowadzenia badań, jak i podjęte decyzje dotyczące metodologii badań własnych oraz ich uzasadnienie. Określone są cel i przedmiot badań, problemy i hipotezy badawcze, a także przyjęty paradygmat. Następnie zaprezentowane są metody i narzędzia niniejszych badań, a także opisane jest zastosowanie triangulacji. Ostatnia część rozdziału obejmuje konceptualizację kluczowych pojęć, które są zawarte w celu i przedmiocie badań, problemach oraz hipotezach badawczych, a także opis zmiennych i ich wskaźników.

Czwarty rozdział ma na celu zaprezentowanie analizy materiału uzyskanego poprzez przeprowadzone badania. Najpierw opisane są zmiany metodologiczne, które zaszły w porównaniu z pierwotnie przyjętym planem wraz z ich uzasadnieniem. Następnie przedstawiony jest przebieg każdego etapu badań. W następnej części rozdziału są przedstawione wyniki przeprowadzonych badań w odniesieniu do poszczególnych kwestii zawartych w pytaniach badawczych. Po ich przedstawieniu sformułowane zostały ogólne wnioski – w odniesieniu do pytań oraz hipotez badawczych. W ramach wniosków jest podjęta próba odniesienia wyników badań niniejszych do wyników innych badań, dotyczących rozpatrywanej tematyki. Rozdział zamyka część zawierająca rekomendacje, zarówno praktyczne, jak i teoretyczne.

Uzyskane wyniki badań, oprócz znaczenia dla teoretycznego zrozumienia badanych zjawisk, mogą mieć także wartość praktyczną. Sformułowane rekomendacje mogą zostać wykorzystane przy planowaniu działalności zarówno przez petersburskie organizacje polonijne, jak i przez instytucje polskie współpracujące z Polonią. W efekcie może to przyczynić się do realizacji funkcji petersburskich organizacji polonijnych w pełniejszym zakresie.

Alina Bortkevich